

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

19. veebruar 2013,

koordineeritud kontrollikava kohta, et teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel

(2013/99/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomateravishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 53,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 53 on sätestatud, et komisjon võib vajaduse korral soovitada koordineeritud kavu, mida korraldatakse ühekordselt eelkõige sööda, toidu või loomadega seotud ohtude leviku kindlaksteigmiseks;
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivis 2000/13/EÜ (toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) ⁽²⁾ on sätestatud kõikidele toiduainetele kohaldatavad ELi toidu märgistamise eeskirjad.
- (3) Kooskõlas direktiiviga 2000/13/EÜ ei tohi märgistus ja selle meetodid tarbijat eksitada, eelkõige seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu toidu tegelik olemus ja nimetus. ELi või siseriiklike erieeskirjade puudumise korral on nimetus, mille all toodet müüakse, toote harjumuspärane nimetus selles liikmesriigis, kus toodet müüakse, või toidu kirjeldus, mis annab ostjale piisavalt selget teavet toote tegeliku olemuse kohta.
- (4) Lisaks peavad müügipakendis toidu puhul, mis on suunatud lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele, olema

etiketile märgitud kõik koostisosad. Lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele ettenähtud toitude puhul, mis sisaldavad koostisosana liha, tuleb otse pakendile või sellele kinnitatud märgisele märkida loomaliigi nimi, millise lihaga on tegemist. Kui koostisosa on nimetatud toidu nimetuses, märgitakse koostisainete loetelus selle kogus protsentides, et vältida tarbija eksitamist seoses toidu nimetuse ja koostisega.

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad, ⁽³⁾ on ette nähtud täiendavad märgistusnõuded, mida kohaldatakse konkreetsete toiduainete suhtes. Eelkõige nähakse ette, et lõpptarbijale tarnimiseks ettenähtud pakendid, mis sisaldavad muu hulgas kabjaliste hakkliha, peavad kandma märgist, mis näitab, et selliseid tooteid tuleks enne tarbimist termiliselt töödelda sellisel määral, nagu see on nõutav selle liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega, mille territooriumil toode turule viiakse.
- (6) Määruse (EÜ) nr 853/2004 II lisa III jaos on sätestatud, et tapamajud käitavad toidukäitlejad peavad vastavalt vajadusele nõudma, vastu võtma ja kontrollima toiduahelat käsitlevat teavet kõigi loomade puhul, välja arvatud looduslikud ulukid, kes on saadetud või kavatakse saata tapamajja ning võtma seoses selle teabega meetmeid. Asjakohane toiduahelat käsitlev teave peab hõlmama eelkõige teavet loomadele asjakohasel ajavahe- mikul manustatud veterinaarravimite kohta, mille keeluaeg on nullist suurem, koos manustamiskuupäevade ja keeluaegadega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ) nr 854/2004 (millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks) ⁽⁴⁾ on muu hulgas sätestatud, et auditeerimis- ja inspekteerimisülesandeid teostab riiklik veterinaararst. Riiklik veterinaararst kontrollib ja analüüsib tapmiseks ettenähtud loomade päritoluettevõtte andmetes olevat asjakohast teavet ja võtab arvesse nimetatud kontrolli ja analüüsi dokumenteeritud tulemusi tapaeelse ja tapajärgse kontrolli läbiviimisel.

⁽¹⁾ ELT L 165, 30.4.2004, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 109, 6.5.2000, lk 29.

⁽³⁾ ELT L 139, 30.4.2004, lk 55.

⁽⁴⁾ ELT L 139, 30.4.2004, lk 206.

- (7) Pärast 2012. aasta detsembris liikmesriikides alanud ametlikke kontrollimisi teatati komisjonile, et teatavad müügipakendis toidud sisaldasid hobuseliha, mida ei olnud märgitud otse pakendil või sellele kinnitatud märgisel esitatud koostisosade loetelus. Selle asemel osutati teatavate selliste toitude nimetuses ja/või lisatud koostisosade loetelus eksitavalt üksnes veiseliha olemasolule.
- (8) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused)⁽¹⁾ artiklile 17 peavad toidu- ja söödakäitlejad enda juhitava ettevõtte kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel tagama toidu ja sööda vastavuse nende tegevust reguleerivatele toidualaste õigusnormide nõuetele ning kontrollima kõnealuste nõuete täitmist.
- (9) Hobused on ühtaegu nii toiduks tarvitav kui ka toiduks mittetarvitav liik. Fenüülbutasoon on veterinaarravim, mille kasutamine vastavalt komisjoni 22. detsembri 2009. aasta määrusele (EL) nr 37/2010 (mis käsitleb farmakoloogilisi toimeaineid ja nende liigitust loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormide järgi)⁽²⁾ on lubatud ainult toiduks mittetarvitatavate loomade puhul. Seega hobused, keda ei peeta toidu tootmise eesmärgil ning keda on mõnes eluetapis ravitud fenüülbutasooniga, ei tohi sattuda toiduahelasse. Võttes arvesse pettust, mis on seotud teatavate toiduainete märgistusel hobuseliha sisalduse märkimata jätmisega, on asjakohane teha ennetavatel eesmärkidel kindlaks, kas fenüülbutasooniga ravitud hobuste toiduks mitte tarvitav liha on jõudnud toiduahelasse.
- (10) Seepärast soovib komisjon liikmesriikidel kohaldada ühe kuu jooksul kooskõlastatud kontrollikava, et teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel. Seda perioodi võib pikendada kahe kuu võrra.
- (11) Soovitatud kontrollikava peaks hõlmama kahte meetet.
- (12) Esimene meete peaks hõlmama lõpptarbijale või toitlustustevõtetele ettenähtud toidu asjakohast kontrolli jaemüügi tasandil, kui toitu turustatakse ja/või kui see on märgistatud veiseliha sisaldavana. Kontrollimisi võib laiendada ka muudele asutustele (nt külmhooned). Nende kontrollide eesmärk on teha kindlaks, kas sellised tooted sisaldavad hobuseliha, mida ei ole nõuetekohaselt pakendile märgitud, või pakendamata toiduainete puhul, kas teavet hobuseliha sisalduse kohta on tarbijate või toitlustustevõtete eest varjatud. Kontrollitakse representatiivset valimit.
- (13) On olemas usaldusväärsed meetodid, mis võimaldavad märgistusel nimetamata liikide valkude sisalduse proovis piisava täpsusega kindlaks määrata. Euroopa Liidu referentlaboratoorium, kes tegeleb söödas sisalduvate loomsete valkude määramisega, võib anda kasulikku nõu asjakohaste meetodite ja nende kasutamise kohta. Pädevaid asutusi kutsutakse üles toetuma kasutatavate meetodite valikul referentlaboratooriumi nõuannetele.
- (14) Teine meede hõlmab asjakohase kontrolli läbiviimist inimtoiduks ettenähtud hobuseliha käitlevates ettevõtetes, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit toidu kontrollimist, et avastada fenüülbutasooni jääke. Selliseid kontrollide tuleks samuti teha representatiivse valimi suhtes, võttes arvesse tootmist ja importi. Käesoleva juhtumi puhul on asjakohane viidata meetoditele, mis on sätestatud komisjoni 12. augusti 2002. aasta otsuses 2002/657/EÜ, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 96/23/EÜ analüüsimeetodite tulemuslikkuse ja tulemuste tõlgendamise osas⁽³⁾.
- (15) Liikmesriigid peaksid edastama selliste kontrollide tulemused korrapäraselt komisjonile, et oleks võimalik hinnata tulemusi ja määrata kindlaks asjakohased meetmed.
- (16) Euroopa Komisjon, olles konsulteerinud toiduahela ja loomatervishoiu alalise komiteega

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Liikmesriigid peaksid rakendama käesoleva soovitusel lisas esitatud kontrollikava, mis hõlmab järgmisi meetmeid:

- a) kontrollida ametlikult lõpptarbijale või toitlustustevõtetele ettenähtud toiduaineid, mida turustatakse ja/või mis on märgistatud veiseliha sisaldavatena ning

⁽¹⁾ EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 15, 20.1.2010, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 221, 17.8.2002, lk 8.

b) kontrollida ametlikult inimtoiduks ette nähtud hobuseliha, et avastada fenüülbutasooni jääke.

Brüssel, 19. veebruar 2013

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Tonio BORG

LISA

Koordineeritud kontrollikava, et teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel

I. KOORDINEERITUD KONTROLLIKAVA MEETMED JA REGULEERIMISALA

Koordineeritud kontrollikava hõlmab kahte meetet:

MEEDE 1: Veiseliha sisaldavana märgistatud ja/või turustatava toidu kontroll

A. Reguleeritavad tooted

1. Veiseliha sisaldavana märgistatud ja/või turustatavad toiduained (nt hakkliha, lihatooted, lihavalmistised), mis kuuluvad järgmistesse kategooriatesse:
 - a) lõpptarbija või toitlustusettevõtte jaoks ettenähtud müügi pakendis toiduained, mis märgistuse kohaselt sisaldavad veiseliha;
 - b) lõpptarbijale või toitlustusettevõttele müügiks pakutavad müügi pakendita tooted, tarbija soovil müügikohas pakitavad tooted või lõpptarbijale vahetult müügiks pakendatavad toiduained, mida turustatakse või mis on muul viisil kirjeldatud veiseliha sisaldavana.
2. Koordineeritud kontrollikava raames kohaldatakse mõistet „müügi pakendis toit“ direktiivi 2000/13/EÜ artikli 1 lõike 3 punkti b tähenduses.
3. Koordineeritud kontrollikava raames kohaldatakse mõisteid „hakkliha“ ja „lihavalmistised“ ja „lihatooted“ määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktide 1.13, 1.15 ja 7.1. tähenduses.

B. Eesmärk

Pädev asutus peaks teostama ametlike kontrollid, et teha kindlaks, kas punktis A osutatud tooted sisaldavad hobuseliha, mida ei ole pakendil nõuetekohaselt näidatud, või kas pakendamata toidu puhul on kogu teave selle sisalduse kohta tehtud tarbijale või toitlustusettevõtetele kättesaadavaks kooskõlas ELi ja vajaduse korral siseriiklike sätetega.

C. Proovivõtukohtad ja -kord

1. Valim peab asjaomaste toodete jaoks olema representatiivne ning hõlmama mitmekesiseid tooteid.
2. Toodetest tuleks proove võtta jaemüügi tasandil (nt selvehallid, väikesed kauplused, lihakauplused) ning neid võib võtta ka muudes asutustes (nt külmhooned).

D. Proovide arv ja menetlused

Järgmises tabelis on esitatud ülevaade selliste proovide soovitusliku miinimumarvu kohta, mis tuleb võtta II jaos sätestatud ajavahemiku jooksul. Pädevatel asutustel palutakse võtta võimaluse korral rohkem proove. Proovide jaotumine liikmesriigiti põhineb rahvastikunäitajatel, kusjuures liikmesriigi kohta kalendrikuus asjaomastest toodetest võetak väikseim proovide arv on 10, nagu on osutatud II jaos.

Toiduained, mida turustatakse ja/või mis on märgistatud veiseliha sisaldavana	
Riik, kus toodet müüakse	Igakuine soovituslik proovide arv
Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Ühendkuningriik, Hispaania, Poola	150
Rumeenia, Madalmaad, Belgia, Kreeka, Portugal, Tšehhi Vabariik, Ungari, Rootsi, Austria, Bulgaaria	100
Leedu, Slovakkia, Taani, Iirimaa, Soome, Läti	50
Sloveenia, Eesti, Küpros, Luksemburg, Malta	10

E. Meetodid

Pädev asutus peaks eelistatavalt kasutama Euroopa Liidu loomsete valkude määramise referentlabori soovitatud meetodit/meetodeid <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>.

MEEDE 2: Inimtarbimiseks ettenähtud hobuseliha kontrollid**A. Reguleeritavad tooted**

Hobuse-, eesli-, muula- või hobueesliha, värskelt jahutatud või külmutatud, mis on klassifitseeritud kombineeritud nomenklatuuri koodi 0205 alla ja mis on ette nähtud inimtarbimiseks.

B. Eesmärk

Pädevad asutused peaksid teostama ametlike kontrollide, et avastada võimalikke feniülbutasoonijääke punktis A osutatud toodetes.

C. Proovivõtukohad ja -kord

Toodetest tuleks proove võtta punktis A osutatud tooteid käitlevates ettevõtetes (nt tapamajad, piirikontrolli punktid).

D. Proovide arv ja menetlused

II jaos sätestatud ajavahemiku jooksul võetavate proovide soovituslik minimaalne arv peaks olema kindlaks määratud järgmiselt: üks proov punktis A osutatud toodete iga 50 tonni kohta ning vähemalt viis proovi iga liikmesriigi kohta.

E. Meetodid

Pädev asutus peaks kasutama meetodeid, mis on kinnitatud vastavalt otsusele 2002/657/EÜ. Sellised meetodid on kättesaadavad loomset päritolu toidus esinevate ning nõukogu direktiivi 96/23/EÜ⁽¹⁾ I lisa A rühma 5. alarühmas ning B rühma 2. alarühma punktides a, b ja e loetletud veterinaarvõime jääkide ja saasteainete määramise ELi referentlabori veebisaidil <http://fis-vl.bund.de/Public/irc/fis-vl/Home/main>

II. KOORDINEERITUD KONTROLLIKAVA KESTUS

Koordineeritud kontrollikava tuleks rakendada ühe kuu jooksul alates käesoleva soovitusse vastuvõtmisest või hiljemalt alates 1. märtsist 2013.

III. ARUANNE TULEMUSTE KOHTA

1. Pädev asutus peaks esitama aruande, milles on kokkuvõtlik teave käesoleva lisa I jaos osutatud iga meetme kohta:

- a) võetud proovide arv tootekategooria kohta;
- b) kasutatud analüüsimeetod(id) ning tehtud analüüside tüübid;
- c) positiivsete leidude arv;
- d) Meetme 1 raames tehtud järelkontrollid seoses punktis A osutatud toodete positiivsete leidudega juhul, kui hobuseliha tuvastatud sisaldus ületab 1 %;
- e) meetme 2 raames tehtud järelkontrollid seoses punktis A osutatud toodete positiivsete leidudega;
- f) järelkontrollide tulemused;
- g) meetme 2 raames punktis A osutatud toodete positiivsete leidude puhul riik, milles asjaomane loom oli sertifitseeritud tapmiseks.

Aruanne tuleks saata komisjonile 15 päeva jooksul, arvestades sellise ühekuulise ajavahemiku lõpust, millel on osutatud II jaos.

Aruanne tuleks esitada vastavalt vormile, mille annab komisjon.

2. Pädev asutus peaks toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu viivitamata teatama komisjonile kõikidest selliste ametlike kontrollide positiivsetest tulemustest, mis on teostatud seoses I jaos osutatud meetmetega 1 ja 2.

3. Pädev asutus peaks komisjonile esitama aruande ka selliste kontrollide tulemuste kohta, mis toidukäitlejad ise on teostanud pädeva asutuse taotluse korral. Sellisele teabele tuleks lisada punktis 1 osutatud andmed ning see esitatakse vastavalt vormile, mille annab komisjon.

⁽¹⁾ EÜT L 125, 23.5.1996, lk 10.